

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Microsynodvs Norinbergen.

Mosham, Ruprecht von

[Köln]

VD16 M 6434

Secvndvm Capvt Osiandrismi & Lutheranorum Antichristianismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36760

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,
sum hactenus uaticinatus fuerim, cum nesciat quid ser-
rus uesper uehat, aut quo genere supplicij flagitiosissi-
mus clerus Patauien. puniendus ueniat. Quam itaque
falsissime me insinulat Osiander pseudopropheticæ, tã
improbissime accusat seditionis. Si ego hoc pacto et
more Osiandrino Lutheranos ludere et cauillari uel-
lem, facili argumentatione oēs Lutheranos non solum
seditiosos, sed etiã periuros euincerẽ. Nolo enim nũc
impietatis meminisse. Nam cũ prætextu falsi, scanda-
losi, et perniciosi dogmatis, sese non solũ ab obedi-
entiæ uniuersalis Romanæ ecclesiæ, sed etiã ab iuristi-
candi et iuramentorũ religioẽ, qua sacratissimo Ro-
Cæsari obligantur, absoluerunt, et in libertatẽ mul-
tis modis illicitam prouocârũt: quid hic inferri possit,
ex argumẽtatione et sophistica Osiandrina, malo, col-
ligant Lutherani, q̃ ex mea illatione et conclusionẽ.
Oportet quidẽ deo, deiq; uerbo magis obedire, q̃ ho-
minibus: sed uerbo ueritatĩs, non mendacij: Christi,
non Antichristi. Sed de his iam satis.

SECUNDVM CAPVT

Osiandrismi & Lutheranorum Antichristianismi.

Nunc cum Osiandro ad secundū caput principale huius disputationis nostræ accedamus, in quo facile prudens & pius lector colligere potest, quod tam falsæ sunt argumentatiões & calumniæ Osiandri in uerbum dei quod prædico, quam inique & improbe conficta sunt conuicia & criminationes in uitam meam atque mores, ut talis merito iudicari debeat accusator ille, tot modis peruersus in arguendo uerbo & doctrina, qualis esse conuincitur in reprehendendis moribus meis atq; uita.

Cum uero in hac secunda conflictationis nostræ parte multa fiat mētio mendacij, & ecclesiastæ Norimbergen. asserant sese uanissima & impudentissima manifestissimaq; mendacia mea contra doctrinam Lutheranorum tantum recensere uelle: ego uero contra astruam mea omnia uera, pia, Christiana & Evangelica: & illorum uana, falsa, ficta, & impia omnia.

Ut itaque certum iudicium haberi possit, & optimus quisq; facile decernere ualeat, uter mendax sit, egōne an Osiander, ideo placet generaliter quædam de uerbo ueritatis & mendacij, illiusq; notione & significatione præfari, ut inter ueritatem uerbi & mendacium, clarum discrimen haberi & animaduerti possit.

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

Nam uerba propterea instituta sunt, non ut per ea se mutuo homines fallant, sed ut per ea quisque cogitationes suas in alterius notitiam proferat, & cordis sui penetralia aperiat. Sermo enim speculum pectoris est. Cum ergo uerba ueritatis causa instituta sint, his ad fallaciã & mendacium decipiendi & ueritatis obscurandæ studio abuti, nefariũ & inges flagitiũ est: præsertim cũ deus uerbũ sit λόγος ille sempiternus, q̄ erat in principio apud deum, p̄ quẽ omnia facta sunt, fiunt, & subsistunt. Nempe Christus filius dei uiuentis, uerbum est ab æterno increatum, in tempore incarnatum, uiuus & immortalis testis ueritatis diuine. Abuti igitur uerbo ueritatis ad mendacium & fallaciam, est utolare Christum filium & testem dei uiuentis, & agere Antichristum ἀντιχριστός quendam, hostem uerbi dei, seruire non Christo, sed Antichristo: non deo, sed diabolo. Qui sane, Christo æterno uerbo teste, mendaciorum omniũ autor est, qui simul erat homicida ab initio, & in ueritate non stetit, quia non est ueritas in eo. Et cum loquitur mendacium, ex proprijs loquitur: quia mendax est, & eius rei pater, Iohan. viij. Hinc etiam sapientissimus Salomon Prover. xij. inquit: Qui quod nouit loquitur, iudex iustitiæ est: qui autem mentitur, testis est fraudulētus. Et Sap. I.

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Sermo obscurus in uanū nō ibit: os autē quod mētur,
occidit animam. Quia iugulat & interimit ἡ λόγος θεοῦ
æterni dei uerbum ueritatis, quod est Christus: Et fit
ἁντιλογος ἁντιχριστος hostis uerbi & ueritatis dei, inimi-
cus & aduersarius Christi. Quo quid possit esse atro-
cius, impium & sacrilegum magis?

Quam infame & foedum mendacij uitium sit, te-
stantur etiam ethnici autores, multis in locis copiosissi-
me, quæ breuitatis causa huc adducere prætermitto:
imo testimonio Aristotelis contentus, qui in libris
elenchorum inquit: Duo opera esse sapientis, quorum
unum est nō mentiri, de quibus nouit: alterū uero, men-
tientē manifestare posse. Quod postremum, utinam
deus Opt. Max. mihi in præsens largiatur, sit in uirtu-
te æterni uerbi Christi sui, ἁντιλογος & Antichristū
suum, uerum Cacosandrum, non iam Osiandrum, foe-
dissime ac impudētissime cōtra uerbum ueritatis men-
tientem, toti orbi Christiano manifestare possent, ut
Christus ostendat in suo ἁντιλογω, in suo ἁντιχριστω,
in suo particulari Antichristo & hoste Osiandro,
ut olim in Pharaone potentiam suam, & ut annuncie-
tur nomen Christi in tota Norimberga, imō in tota
terra, in toto uniuerso orbe terrarum. Quo autē hoc
cōmodius & dilucidius fieri possit, quāuis durius &

OSIANDRISMVS ET LV THERANO

minutius fortassis cuiusdam uidebitur, quidnam sit mendacium referemus. Augustinus asserit mendacium esse falsam uocis significationem, cum intentione fallendi. Nec pigebit lucis & claritatis causa, et ut pateat, Osiandrum etiam cum uerum dicit, esse mendacem, illud scholasticum adnotasse: Quod mentiri est concretum, & mendacium est abstractum. Ideo dicens uerum contra opinionem suam, mentitur, quauis quod dicat, non sit mendacium, iuxta sententiam diui Thomae.

Hac necessaria preparatione praemissa, et ueritatem et Antichristum illum Lutheranum Osiandrinum omni genere mendaciorum refertum, gladio spiritus & uerbo ueritatis uigilandum & conficiendum propius accedamus, & quam contra claram uerbi ueritatem scientiam & prudens mentiatur hostis ille Christi & ueritatis uerbi, ostendamus, obmissis quibusdam uanissimis superius refutatis, de libris meis non exhibitis.

Primum, in hoc secundo capite asserit principalem locum tenere, cuius nomine mendacii in faciem redargutus, crimine eluere non poteram. Nempe quia scripturam me satis mirari non posse de temeraria, pudenda & impia doctrina Lutheranorum, qui dicerent & docerent, Reliquias peccatorum non debere expurgari.

ri, aut nos ab illis emundari. Hic impudentiam accu-
 satoris & calumniatoris rursus atq; iterum satis de-
 mirari nō possum, q; asserit me in faciem mendacij re-
 dargutum, cum ipse potius præsens Septemuiris
 illis, ad doctrinam meam audiendam delegatis, in fa-
 ciem reliquiarum illarum reus in Lutherismo redar-
 gutus & conuictus fuerit. Nam cum miram & impu-
 dentem tragœdiam, quam longum esset hic recensere,
 ob hoc dictum & scriptum in reliquias illas peccato-
 rum, grauib; illis septem delegatis præsens ex-
 citasset, forte fortuna habebam ad manum inductio-
 nem Martini Lut. in epistolam ad Romanos, & ex-
 errorem, à quo Lutheranos tantopere absolueret conaba-
 tur, de scripto Lutheri in faciem tum ostendi & pro-
 bavi, de quo me tantopere redarguere uolebat Osiander.
 Præterea sequenti die librū Osiandri, tum recens
 in lucē datum, & contra Iohannē Eckium, insignem il-
 lum Romanæ & Babylonice meretricis patronum
 & defensorem conscriptum, in senatoriam curiam in-
 tuli, uolens in præsens Septemuirorum, non solum ex
 libris Martini Lutheri, sed etiam ex ipsiusmet Osi-
 andri, quod assereram, probare. Et cum cœpissē le-
 gere, ad quod respondere nullo pacto poterat: tum
 Osiander audire, quæ diluere nō poterat, detrectabat,

OSIANDRISMVS ET LV^THERANO

& scripto, nō corā uerbis, sese decertare uelle asse-
rebat: plane in faciem, non sine pudore collegarum re-
dargutus & pudefactus, ut mirum & pudendum sit,
& mihi impingat quod illi acciderat, & prorsus actio-
nem illam & factum, inuersum narret atq; proponat.

Vt autem christianus lector hanc contentionem
de reliquijs peccatorum, à qua non minima pars erro-
rum in Lutherismo dependet, per quā deniq; amplissi-
ma fenestra ad omnia genera uitiorum & ad scanda-
losissimā uitam, plus q̄ ethnicam, quæ nunc passim in
Christianismo cernitur, aperta est, planissime intelle-
gere possit: capropter paulo copiosius, non sine fru-
ctu & utilitate lectoris, eam cōtentionē proponemus.

Lutherani negare non possunt, nam libri eorum
omnes passim & ubique hoc impio atque perniciosissi-
mo errore referti sunt, quōd asserunt et ueluti oraculo
Apollinis admoniti, certo statuunt & decernunt: q̄
quīs credentes & renati, spiritumq; dei habentes, nō
possunt tamen legi dei in hac uita & mortali corpore
satisfacere. Hinc docent & dicunt, reliquias quasdam
peccatorum in carne nostra manere, pro quibus Chri-
stus satisfecerit, quas nos non possumus expurgare,
aut pro illis ad plenum satisfacere.

Hic nullum modum & rationē statuunt, quā &

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

quantæ istæ reliquiæ peccatorum sunt, adeo ut cui-
bet Lutheranorum sibi ipsi fingere liceat istas reli-
quias peccatorum quantas maximas uelit. Tota plau-
stra referta & plena abominationum & grauissi-
morum peccatorum, usurarum, blasphemiarum, impo-
sturarum, adulteriorum, monopoliorum, & id gene-
ris infinita flagitia, ut plane uideri licet passim in
eorum moribus & uita. Et dicere interim libet, hæc
sunt reliquiæ peccatorum meorum, pro quibus Chri-
stus satisfecit, ego satisfacere non possum: satisfa-
ciat Christus, mihi satisfacere non licet, quandoqui-
dem legi dei, quæ perfectionem exigit, quæ plerophori-
am & plenitudinem fidei præcipit, satisfacere non pos-
sum. Stultum est conari, quod efficere non possis. Quid
te à reliquijs peccatorum mundares, quas emundari non
posse audis? Quid laterem lauares miser? Quid cor-
num candidum reddere frustra tentares? Legem igitur
et uoluntatem dei implere negligunt, quicumque à Lu-
theranis ecclesiasticis audiunt legem in hac uita im-
pleri non posse. Quid enim implere conarentur, quod
præstari non posse intelligunt? Onus itaque implendæ
legis, & reliquias expurgandas ad Christum relegant,
dicentes: Legem suam impleat Christus, qui fi-
nis est & plenitudo legis. Reliquias meas emundet so-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

la monacha fide, sine pœnitētia & cruce, qui emundat nos ab omni iniquitate. Interim in hac securitate oscitantes, in omnia vitia ruunt præcipites. Hanc pietatē efficiunt reliquie peccatorum in Lutherismo. Hæc sunt blandiloquentiæ & assentationes Lutheranorū, quibus corda simplicium, & seipsos, decipiunt, quibus non domino Iesu Christo, sed suo uentri & carni seruiunt, ut Apostolus Rom. ult. grauius testatur & admonet.

Hæc atq; huiuscemodi, cū multa grauius ac seuerè contra reliquias peccatorum & scandalosissimā & plane diabolicum hoc dogma in Lutherismo, corā Septemuiris delegatis in curia senatoria Norimbergæ, ex quarto libro de monarchia & palingenesia nostra legerentur, magnitudine rei & impietatis atrocitate commotus & perstrictus Osiander, ardentibus & sanguineo sudore madentibus oculis atque uultu furere & insanire inceptabat, tanquam uero furibundus & insaniens ea eluere possit, quæ nec sanæ quidem mētis & rationis bene compos unquam defendere potest: quāuis nunq̄ sanæ mentis est, qui ea tueri conatur. Interrumpebat igitur cum magna importunitate & inciuilitate lectionem institutā. Describebat de libro sententiam meam, qua reliquias peccatorum

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

oppugno, uolebat ineptus, ut subscriberem fidei & te
sinonij causa, cum totum quartū librum à me conscri-
ptum uideret, & me agnoscere audiret, & tamen sic
insanire libebat. Testis erunt huius tragœdiæ dele-
gati Norimbergen. septem, qui etiam tum hominis in-
tempestiuam insaniam compescere conabantur.

Hoc errore etiam inducti Lutherani, asserunt
quòd quicumq; per fidem & Christum iustificatur,
peccatores sint simul & iusti. Iusti quidem propter
monacham illorum fidem, peccatores autem propter
imperfectam mortificationē carnis & reliquias illas
peccatorum. Vbi plane **CHRISTVM** cum
Belial coniungunt, filios dei & filios diaboli eosdem
constituentes, non manifestantes nec discernentes in-
ter filios dei & filios diaboli, ut Iohannes solet & do-
cet I. Iohan. III. ubi ait: In hoc manifesti sunt filij dei
& filij diaboli, ut filij dei iusti, perfecti & sancti sint,
& seipsos emundent ab omni impuritate & iniquita-
te: Quia omnis qui habet hanc spem in eo, purifi-
cat seipsum, sicut ille purus est. Et omnis qui com-
mittit peccatum, idem & iniquitatem committit, &
peccatum est iniquitas. Et subdit Iohannes eo-
dem loco, & ait: Et scitis quòd ille apparuit, ut
peccata nostra tolleret, & peccatum in eo non est.

OSIANDRISMVS ET LVThERANO,

Omnis qui in eo manet, non peccat: omnis qui peccat,
 non uidet eum, nec cognouit eum. Et pergit adhortan-
 do, planissime à Lutherana doctrina dehortans, ac si
 nostro seculo uixisset et in eã ipsam sectam scripsisset,
 inquit: Filioli, nemo uos seducat. ac si diceret: O filij
 Germani, nemo uos seducat: qui facit iustitiam, iustus
 est, sicuti ille iustus est. Qui committit peccatũ, ex diabo-
 lo est, quia ab initio diabolus peccat. Omnis qui natus
 est ex deo, peccatum non committit, quoniã semen ipsius
 in eo manet, & non potest peccare, eo quod ex deo na-
 tus est. In hoc manifesti sunt filij dei & filij diaboli.
 Omnis qui non facit iustitiam, non est ex deo, & qui nõ
 diligit fratrem suum. In his sanctissimis dictis Iobannis,
 nulla fit mentio de reliquijs peccatorum. Non ait nos
 simul iustos esse & peccatores, Christum & Belial
 cõsociãs, sed asserit q̄ oporteat nos aut esse filios dei,
 aut filios diaboli. Hic nullum est medium: Oportet
 enim habere aut spiritum Christi, aut Antichristi.
 Nam si quis spiritũ Christi nõ habet, hic non est eius,
 Ro. viij. Quod si quis habet, hic non est Antichristi,
 sed Christi. Qui autem Christi est, perfectus, purus
 & sanctus est, sicuti ille perfectus, purus & sanctus
 est. Qui autem perfectus, purus & sanctus est, reli-
 quias peccatorum non habet, nec habere potest, nec de

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

bet: Nam qui offendit in uno, reus factus est omnium, Iacob. ij. Quod si offendens in uno aliquo, reus factus est omnium, quot quæso modis reus erit, qui habet reliquias peccatorum Lutheranorum? Ingentia plaustra, plena abominationum, sine ulla pœnitentia & cruce. Appellant sacrilegi reliquias peccatorum, quod ferè totum corpus peccati & spiritus Antichristi est. quia perfecte non credunt, neq; plerophoriam, certitudinem & firmamentum fidei apprehendere curant in finem & plenitudinem legis, quæ est charitas & dilectio, uinculum perfectionis peruenire semper negligentes, sic per blandientes & prurientes illas reliquias peccatorum obcæcati & impediti.

Nunc uidet Lutherani, q̄ recte alicubi de his impijs reliquijs peccatorum dixerim, q̄ sunt modicum illud fermenti, de quo Apostolus meminit, quod totam massam corrumpit. Nam ut fermentum totam massam fermentat & corrumpit, sic ista blasphemia reliquiae totam doctrinam & uitam Lutheranorum uitiarunt & corruerunt. Peccatur enim in hoc dogmate nefando, multis modis, grauiter, impie, & periculose.

Primum, falsum & sacrilegum est dicere, q̄ credentes & fidem Christi atque spiritum dei habentes, non possint esse perfecti, puri & sancti, & q̄ legi dei

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

non possumus satisfacere. Nam cū principalissima & capitalis lex dei sit, ut uerbo credamus, ut fidem Christi habeamus: dicere itaq; & asserere, q; legi dei non possumus perfecte satisfacere, est dicere & asserere, q; non possumus credere, q; non possumus fidē certā habere. An non hoc est uerbum dei abnegare, & Christo contradicere, uerumq; Antichristum agere, fidē & uerbum Christi dubiū facere, & nullam fidē habere, & omnino non credere? Nam quemadmodū sine Christo nihil possumus, ut ipse testatur, inquit: Si ne me nihil potestis facere: sic cum Christi uirtute & spiritu, quæ est illius omnipotentissima fides, omnia possumus. Quia omnia possibilia sunt credenti, & nihil est impossibile fidē habēti. Apostolus ait: Omnia possum p̄ Christum, q; confortat me. Et q; non sumus sub lege Moysi, sed sub gratia Christi, cui data est omnis potestas in celo & in terra, q; per uirtutem uerbi nobiscum est usq; ad consummationē seculi, qui immortuus & omnipotens pugnat in nobis & pro nobis. Hinc etiā asserit Apostolus, q; peccatum nobis non sit dominaturū. Valeant itaq; impie reliquæ peccatorum in Lutherismo, quæ ueræ pietati & innocentie uitæ Christianorum tam cōtrariæ sunt, q̄ Antichristus Christo, spūs mendacij spiritui ueritatis & uer-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

bi dei, fides dubia & incerta fidei firmæ & certæ.
Hæc portenta cū doceant Lutherani, tamen ausi sunt
ecclesiastice negare, & doceant fidem sine uerbo, pla-
nissime uerbū dei uertētes in mendaciū, & tot modis
uiolantes ueritatem uerbi. An non hoc est docere fi-
dem sine uerbo? Imò uere mortuā & nullam fidē doce-
re est, & uerā fidē ex pectoribus mortalium eradica-
re, aut dubiam saltē & hæsitantem reddere est.

Verbum dei, quod est Christus, ubique nos ad
perfectionem, puritatem, sanctitatem uitæ hortatur.
Illi contrā per doctrinam de reliquijs peccatorum &
monacham illorum fidem, omnia in effectu puerunt,
negant, deprauant & uiolant, quāuis uerbis inanibus
& fucatis fingāt interim se idem quod Christus man-
dat docere, cum nihil minus doceant, q̄ uerbum & fi-
dem Christi. Verbum dei plerophoriam certitudinē
& plenitudinē fidei præcipit atq; mandat, qua iubet
ut sinus perfecti, stabiles & immobiles spiritu, anima
& corpore sancti & immaculati. Illi cōtrā omnia in-
uertunt, longe diuersissima à uerbo dei docētes & as-
serentes. Num igitur recte de illis quis dixerit, & fi-
dem docent sine uerbo? Imò fidem sine fide, & uerbū
sine uerbo: quia aliter docent, quā uerbum & fides
præcipit atq; mandat.

OSIANDRISMVS ET LVThERANO

Ex his paucis facile animaduertere licet, quantã
stragem in ueram & euangelicam pietatẽ, uitãq; in-
nocentiam, reliquijs suis peccatorum ediderint Luth-
erani. Grauter lamentari solent, populũ & oues Chri-
sti in ecclesia Romana seduci à uera pietate, exter-
nis quibusdam ceremonijs & reliquijs sanctorum. Ego
constanter asserere ausim, longe maiorẽ iacturam fe-
cisse reliquias peccatorum in Lutherismo, q̃ reliqui-
as sanctorum in Papismo. Illic Antichristus fornic-
atus est carnaliter & pingui Minerua: hic spiritali-
ter et subtiliter. Illic oculi plebis pasti et decepti sunt:
hic corda christifidelium falsa & seducta sunt. Cum
ab illis persuasi sint homines, sese esse sanctos, se fidẽ
habere, cum interim omni genere incredulitatis refer-
ti, nihil minus q̃ credentes fuerint. Lutherani Anti-
christum in ecclesia Romana sedentẽ & carnaliter
fornicantẽ haecenus manifestare & iugulare conati
sunt. Nunc adest uerbum dei, spiritualement Antichri-
stum in ecclesia & doctrina Lutherana sedentem &
spiritualiter fornicantem, iugulaturum, ut utraque ec-
clesia coeat in unum, ut sit sancta tota sponsa Chri-
sti immaculata & irreprehensibilis. Sed de his aliàs
copiosius, & fortassis nunc in conuentu Spiren. uel
Hagenoën. qui religionis & fidei discutiendã cau-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

sa indictus est, locus dabitur tractandi de his huberius & conferendi perfectius. Quam itaq; falsum est, q; Lutheranorum opinio de reliquijs peccatorum, ut sane hic astruere conatur Osiander, non sit impia, scandalosa, atque multis modis perniciosa, tam uerum, firmum, & perpetuum est, q; Lutherani docent fidem sine uerbo, hoc est, fidem sine ueritate & effectu, sine spiritu dei, nempe sine charitate, sine operibus, quæ sunt uita & spiritus ipsius fidei, fidem plane mortuam: quia sine operibus, sine ueritate & effectu, mortua est fides, uel etiã ipsorum Lutheranorum falso uero, hoc est, bis ementito & conficto testimonio. Tam deniq; uerum est, q; priuant fidem à dextra uerbo, & à sinistra charitate, plane fidem monacham, castratam, spiritali uirilitate sua orbatam, solitariam, dubiam, incertam, desolatam, genuina sua propria uirtute & robore spoliatam constituētes & docentes.

Præterea uerum, firmum, & perpetuū est, q; separant effectum à uerbo, uerbum à fide, poenitentiam à remissione peccatorum, crucem ab euangelio: in summa, effectum à sua causa, ueritatem à uerbo. Et quod per ridiculum & ἄλογον inuito pectore erumpente ueritate, uere tamen (licet & imprudens) addit Osiander, solem è mundo, hoc est, Christum solem &

OSIANDRISMVS ET LVThERANO
lucem huius mundi, qui illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundū. Et deum è cælo auferentes & negantes, & ut Apostolus Ro. I. loquitur, ueritatem eius mendacio commutantes. Nam cum Lutherani non doceant uerbum è uerbo, fidem ex fide, charitatem ex charitate: non unum uerbum, non unam fidem, non unam charitatem, sed diuersum uerbum, diuersam fidem, diuersam charitatem: non unitatis uerbum, sed uerbū Babel, hoc est, confusionis, diuersitatis: non unitatis & concordie uerbum, sed diuersitatis & discordie, οὐ τὸν λόγον θεοῦ, non uerbum & sermonē dei, sed τὸ ἀντιλόγον, contrarium & diuersum uerbū, non Christi, sed Antichristi, nōne recte in eos dicitur: Nōne suo se ridiculo & ioco recte ludit & ridet, omnibusq; ridendum propinat Olander, cum ait & addit: Solem è mundo, deum è cælo? Et miratur, q̄ non addiderim, addens ipse & adiungens ioco & per ridiculum, quod maxime serio & uere addi poterat, & deinceps semper addi debet. Quid enim est aliud, quam solem è mundo, deum è cælo auferre, cum docetur, non λόγος ἔστι θεοῦ, non uerbum dei, sed ἀντιλόγος, uerbum diaboli, non sermo Christi, sed Antichristi: non uerbū ueritatis, sed mendacij: non fides & spiritus Christi, sed incredulitas & spiritus Antichristi: nōne hoc

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

est dicere in corde suo, non est deus, & auferre deum
e caelo, solem e mundo, obscurare clarissimum & uni-
cum lumen, solem illum iustitiae, qui nobis nunc timen-
tibus iuxta Malachiam oritur & illucescit, tanta cla-
ritate, ut Norinbergen. Ecclesiastae ad hanc lucē cae-
cutientes, illustrationem nominis & uerbi Christi in-
tueri non uelint nec possint, uolentes potius orbē Chri-
stianum densissimis tenebris, ueluti spiritali quadam
eclipsi obscurare, & solem illum septempliciter splen-
descentem non minus impie q̄ impudenter obnubila-
re, & more gigantum εἰς οὐρανὸν ἔπι, atque inuolabile lu-
mē solis, quod occultari nō potest, occulere, atq; adeo
prorsus extinguere. Recte & sancte testatur La-
ctantius Firmianus, inquiens: Lumen mentis humanae
deus est, quem qui cognouerit, & in pectus admiserit,
mysterium ueritatis agnoscit: remoto autem deo, cae-
lestiq; doctrina, errorum omnia plena sunt.

Hos errores, has tenebras, plus quam cimerias,
offuderunt mundo non minus **LVTHERANI**
quam Romani, cum a **VERBO DEI** deuia-
runt & defecerunt, non manentes in sermone uerita-
tis & lucis, qui ait Iohan. octauo: Si manseritis in
sermone meo, uere discipuli mei estis & cogno-
scetis ueritatem, & ueritas liberos reddet uos.

OSIANDRISMVS ET LVThERANO,

Et ideo frustrati sunt per cogitationes suas, & obte-
 nebratum est insciens cor eorum: cum se crederent esse
 sapientes, stulti facti sunt, ut testatur Apostolus
 Ro. I. Ignorant enim utrique mysterium & ueritatem
 & unionis, unitatis & trinitatis, atq; arca-
 num unitrini uerbi & plerophoriae & plenitudinis fi-
 dei, quam toties inculcat & docet Apostolus, non
 docentes uerbum unitatis & unitrinum, sed diuersita-
 tis, multiplex, uarium, confusum, plane Babylonicum,
 Antichristianicum & fornicatorium uerbum: aliud
 & longe diuersum euangelium ab euangelio Christi
 & apostolorum. Nam Lutherani inter alios errores,
 nihil discernunt inter legem fidei & legem operum: &
 consequenter nullam constituunt differentiam & dis-
 criminen inter opera dei & opera diaboli, inter opera
 fidei & incredulitatis, inter opera spiritus & opera
 carnis, inter legem spiritus uitae, & legem peccati et
 mortis: In summa, nullum discrimen inter Moysen &
 Christum, tanta subtilitate & satanica fraude, ut etiam
 si fieri possit, fere seducti fuerint electi. Ex quo erro-
 re, & quidem unico & sacrilego, tanquam ab ueritate
 contrario uerbo dei, illiusque diuinae legis, reliqui fere
 omnes nati & orti sunt. Nam cum a lege dei & fidei
 tanquam a norma & regula diuini uerbi, quo deus di-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

uiam suam uoluntatem hominibus uult innotescere, omnia ordinentur, regulentur & gubernentur, ueluti certo quodam canone & statuta quadam iustitiæ: confundere igitur legem, & ignorare discrimen inter legem & legem, (quod sane tam apposite differitis & apertis uerbis Apostolus ubique obseruat & tradit) nõne hoc est mysterium totius scripturæ obscurare, & regulam uerbi, & uiam rectam ueritatis, inuiam reddere?

Hic ego Osiandri (rectius semper dicerem Casandri) impudentiam, uel potius effrontem improbitatem, demirari satis non possum, & tam inuerecunde & improbe, claram & apertam ueritatem uerbi oppugnet, non uolens ullo modo agnoscere & confiteri, quod tamẽ amplius negare non potest, quantumuis neget: quippe & Lutherani nullam differentiam constituunt inter legem fidei & legem operum, & uerbum a fide, & effectum a uerbo separant, & fidẽ a dextera uerbo, & a sinistra charitate priuant, cum hæc tam clare in scriptis illis meis quinque a me Norinbergæ relictis ostendatur, ut euidentiori deductione & probatione opus non sit: præsertim cum ad hæc aperta et dilucida argumenta, ne ullo quidem uerbo respondere potuerint ecclesiastæ illi, nisi & perpetuo negant, nihil

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,
interim cur negent, neq; adducentes neq; probantes.
Negant se illius impietatis & ignorantiae reos, &
interim tamen nec illi quidem ecclesiastæ in hoc ipso
illorum libello ullam differentiam, quam faciant &
constituant inter legem operum & legem fidei, osten-
dunt, sed semper legem fidei & operum, legem spiri-
tualem & carnalem, respondendo & negando cõfun-
dentes, sursum deorsumq; miscentes: cupiunt tamen ab
hac ignorantiae & impietatis infami nota absolui.

Quid ita quæso Osiander ad axiomata mea con-
tra conclusiones Martini Lut. contra antinomos ni-
hil respondit? Cur adeo mutus est? Quare hic disci-
pulus Lutheri esse nõ uult, & patrocinium præcepto-
ris & magistri suscipere impie detrectat? Profecto
non alia causa, nisi q. conclusiones istas antinomicas,
tam impias, tam sophisticas, tam uarias, sibiq; tot mo-
dis pugnantes & contrarias, tueri & defendere nul-
lo modo potuit, ideoq; defendere noluit, ne commota
hac camarina, ueluti quassato fundamento tota stru-
ctura Lutheranorum doctrinæ corrueret, & fieret il-
lius ruina magna. Videbat in cõclusiõibus illis Mar-
tinianis, nullam omnino differentiam inter legem fidei
& legem operum constitui, ne ullo quidem uerbo, sed
indifferententer & indiscriminatim uniuoce non æquiuo

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

ce à Martino Luthero dici & concludi, & quidem
terrifice & hyperbolice: Summa, quantū cælum à ter-
ra distat, tantum debet lex à iustificatione separari.
Et nihil docendum, dicendum in re iustificationis, nisi
solum uerbum gratiæ in Christo exhibitæ. Item alia
conclusio & summa Martiniana habet, in qua plane
omnis impietatis summa & ipsissimus Antichristus
in Lutherismo sese prodit & orbi manifestat, adeo
ut testimonio alio opus non sit, quæ ait: Summa, lex
non est utilis, neq; necessaria, neq; ad iustificationem,
neq; ad ulla bona opera, multo minus ad salutem.

Quis hic quæso patrociniū Lutheri susciperet?
quis illius se discipulum profiteri ausus est? Nemo
profecto, nisi qui simul fateatur sese Antichristi di-
scipulum esse. Christus enim uerbum dei abbreviatum
& incarnatū, uera & uiua dei lex est, in qua tota ple-
nitude deitatis inhabitat corporaliter. Illa est expres-
sa imago dei patris & substantiæ illius. Hinc
CHRISTVS ipse, uerus suæ ipsius legis diui-
næ legislator ait: Ego sum Via, Veritas & Vita.
Nemo uenit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis
me, & patrem meum utique cognouissetis. Ac si di-
ceret: Ego sum lex dei uiua, uera & incarnata, uera
uia, ueritas & uita, qua perueniendum est ad patrem.

OSIANDRISMVS ET LVThERANO,

Hæc lex uero, quæ est uia, ueritas & uita, est uerbum abbreviatum incarnatum. Abbreviatum uero uerbū, est uerbum fidei, ut Apostolus Rom. x. clari uerbis testatur, inquit: Hoc est uerbum fidei quod prædicamus. Nam tota uniuersa scriptura, ueluti corpus Christi spirituale, lex dei est, quæ originaliter et principaliter nihil præcipit nisi fidem, & nihil phibet nisi incredulitatem. Conclufit enim deus omnes sub incredulitatem, ut omnium miseretur, Rom. XI. Quod sane grauiſſimum & pulcherrimum dictum Apostolus ad Gala. iij. clarius & dilucidius explicat: & quod hic deum, illic scripturam: quod hic incredulitatem, illic peccatum nominat, inquit: Conclufit enim scriptura omnia sub peccatum, ut pmissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus.

Hanc igitur dei & fidei legem, hoc corpus spirituale Christi, hoc uerbum fidei à iustificatione tollere & separare, nõnne est Christum & fidem à iustificatione separare et tollere, & totam scripturam *μεγάλον*, magnū illud uerbum *τὸν λόγον μέγα*, immensum illud corpus Christi in uerbo suo, in *μικρόν*, in uerbo abbreviato, in uerbo fidei pervertere, & uerbū fidei à fide separare? Nam cum Lutherani p̄miscue docent & dicunt, Quantum calum à terra distat, tan

RVM ANTICHRISTIANISMVS. ○

tum debet lex à iustificatione separari: Lex non est utilis, neq; necessaria, neq; ad iustificationem, neque ad ulla bona opera, multo minus ad salutem. Neq; faciunt ullo modo (quemadmodum nullibi faciunt) differentiam inter legem fidei & legem operum. Christi corpus spirituale, uerbum illud Vnitrium, abbreviatum, incarnatum, quibus immortalis, glorificatum & spirituale, uiolant, et uerbum à fide, & fidem à uerbo separant, mysterium Θ $\mu\omicron\nu\acute{\alpha}\delta$ Θ $\nu\omicron\varsigma$ $\tau\epsilon$ ρ $\acute{\alpha}\delta$ Θ , plerophoriam & plenitudinem fidei, quæ in uerbo, fide, & charitate consistit separantes, plane sacrilegi in diuinam trinitatem, cuius plenitudo tota in Christo inhabitat. Cum enim dicunt & docent: Sola fides iustificat, lex fidei non iustificat: Lex debet, quantum cælum à terra distat, à iustificatione separari: Item, Sola fides iustificat, charitas non iustificat: perinde est, ac si separarēt patrem à filio, filium à patre, spiritum sanctum ab utroq; & è regione. Nam cum hæc trias, hæc trinitas, hæc tria illa diuina uerba, nempe Verbum, Fides & Charitas, inseparabiliter cohæreant, & unū corpus spirituale, unam totam plenitudinem deitatis in Christo inhabitante ueram $\tau\acute{\omega}$ $\pi\lambda\eta\rho\sigma\phi\omicron\gamma\iota\alpha\mu$ τ $\pi\acute{\iota}\sigma\tau\omicron\varsigma$, plenitudinem fidei, ut Apostolus Hebræ. x. loquitur, constituent, legem igitur dei & fidei, uerbum fidei et

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,
charitatē à fide separare, planissime est, corpus Chri-
sti, imò diuinam trinitatē impiè & sacrilego more uio-
lare, & uerbū illud Vnitrinum abbreviatū, incarna-
tum, pedibus cōculcare, & plenitudinē deitatis blas-
phemare, atq; fidem plus q̄ monacham plane mortuā
& sepultā, prædicare. An non hoc est Christum in
uerbo abbreviato $\epsilon\upsilon\ \mu\epsilon\sigma\sigma\omicron\lambda\omicron\gamma\omega\varsigma$ suo, in spiritali corpo-
re flagellare, crucifigere, occidere & sepelire uelle,
solem è mundo & deum è caelo tollere? An hoc non
est Antichristum agere, & meretricē illam magnā
sedere & regere in ecclesia & doctrina Lutherana?
Horresco hæc tam nefanda dicere, tamen sacrilega il-
lorum impietas & magnitudo rei sic dicere cogit &
efflagitat. Oportet ergo recte secare sermonē uerita-
tis, prudenter discernere inter lepram & lepram, re-
ctam & perpetuā constituere differentiā inter legem
fidei & legem operum, inter legē carnalē & spiritua-
lem, ueluti inter carnē & spiritum, inter Christum et
Moysen. Nam spiritus est, qui uiuificat, caro non
dest quicq; Iohan. vi. Et si secundū carnē uiuimus,
moriemur: quod si spiritu facta corporis mortificauerit
mus, uiuemus, Ro. viij.

Hinc incredibile dictu, quot & quanta sunt im-
pia, blasphemata, & plusq; sacrilega & plane Anti-

christianica dogmata et dicta in Lutherana doctrina, ut planissime asserere ausim, neq; quid uerbū, neq; quid fides, neq; quid charitas, multoq; minus quid lex fidei, lex spūs uitæ, nunq; intellexisse Lutheranos: adeo obscurant omnia, clarissimumq; dei uerbū ac hymphidissimā scripturam in tenebras uertentes. Hinc Martinus Lut. in cōmentarijs suis ad Gal. ij. inaudito modo dicere ausus est, q; fides sit ænigma, q; euangeliū ducat nos in tenebras fidei, ubi lex & ratio nihil habeant negotij: & ascendere nos iubet in tenebras fidei, ubi neque lex neq; ratio lucet, sed solū ænigma fidei. Vide que so lector locū, cum stupore miraberis. Christus iubet nos in luce ambulare, ne tenebræ nos cōprehēdant, & inquit: Qui ambulat in tenebris, nescit quō uadat. Dū lucē habetis, credite in lucē, ut filij lucis sitis. Christus lux mūdi est, sol ille iustitiæ, quē apprehēdere, uidere, & intueri nemo pōt, nisi p lumē fidei: quia ut Esaias inquit: Nisi credideritis, nō intelligetis. Asserere igitur fidē ænigma esse, euāgelii nos ducere in tenebras fidei, nōne hoc est lucē euangelicā in tenebras cōmutare, & solem ē mundo tollere? In hunc errorē & alios huiuscemodi inductus est Mart. Lut. nō alia quidē rē, nisi q; ignorauit uirtutē legis fidei, & q; nullā sane cōstituit differentiā inter legē fidei & legē operum.

In exemplarib. quæ Vintenbergæ excusa sunt anno 1555. reperiuntur loca allegata folio 88.

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

In commen
tarijs ad Ga/
lat. fol. 100.

Huic portento & blasphemiae per omnia simile est, quod idem Martinus in eisdem commentarijs ad Galatas secundo monstrifice asserit, sic inferens: Fides ergo est cognitio quaedam uel tenebra, quae nihil uidet, & tamen in istis tenebris Christus fide apprehensus sedet, quemadmodum deus in Sinai & in templo sedebat in medio tenebrarum. Et subdit: Est ergo formalis nostra iustitia, non charitas informans fidem, sed ipsa fides & nebula cordis. Conspice locum, & ridebis lector, si tamen tanta impietas doctrinae ridenda est, ac non potius ardentissimis lachrymis deplenda & deploranda.

In commen
tarijs ad Ga/
lat. fol. 109.

Eodem loco asserit inauditum quiddam, inquit: Cum Romani dicunt & docent, quod fides in Christum iustificat quidem, sed simul oporteat etiam seruare praeccepta dei, quia scriptum est, Si uis in uitam ingredi, serua mandata dei: ibi statim Christus negatus & fides abolita est. Et addit rationem: Quia mandatis dei & legi tribuitur, quod est solius Christi.

Hic audis lector, non Homicidium, sed plane Christicidium & manifestariū Antichristianismū, quo Antichristus Martinus Luth. Christum in uerbo occidit & iugulat. Ridet acerbissime me Romanos, quando dicunt & docent, Fides quidem

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

ustificat, sed simul oportet etiam seruare præcepta dei, quia scriptum est: Si uis in uitã ingredi, serua mandata. Et subiungere ausus est impius, quòd ibi statim Christus sit negatus & fides abolita, cum ipse potius eo loco & illa ipsa sua blasphema doctrina & sententia Christum non neget & aboleat solum, sed plane occidat atq; iugulet. Possem huiusmodi loca sexcenta, imò sex millia ex illis ipsis commentarijs ad Gala. cum hæc ex unico cap. II. desumpta sint, & ex alijs libris qui passim & ubiq; hoc impio errore scatēt, in medium producere: sed res per se clara, testimonio non eget. Et adeò quidem, q̄ Lutherani inficiari nullo modo possunt, q̄ ignorarunt uirtutem legis fidei & euangelij, existimantes ueteris testamenti & Moysi esse legem, nullam Christi & euangelij, nihil sane docentes aut prædicantes de lege fidei, aut quo pacto fides sit discenda, augenda & retinenda, qua deniq; ratione experimentum fidei capiendum sit, an uera fides in nobis sit nec ne, sicut Apostolus elegantissime & utilissime docet. ij. Corin. ult. ubi inquit: Vos ipsos tentate, num sitis in fide, uos ipsos probate. An non cognoscitis uosmet ipsos, q̄ Iesus Christus in uobis est, nisi sicuti reprobis estis? Vbi quis tale & huiusmodi quippiam audiuit à Lutheranis unquam?

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

Hinc Martinus eodem loco ad Gal. ij. facit suae ignorantiae & impietatis piam & admirabilem confessionem, quam miraculi loco libuit hic adscribere, & ait: Qui igitur bene nouit discernere euangelium a lege, is gratias agat deo, & sciat se esse Theologum: ego certe in tentatione nondum noui ut deberem. Sic autem ista duo discernenda sunt, ut euangelium ponas in caelum, legem in terram: ut euangelij iustitiam appelles caelestem & diuinam, legis terrenam & humanam: ut tam diligenter distinguas iustitiam euangelij a legis iustitia, quam diligenter distinguit deus caelum a terra, lucem a tenebris, diem a nocte: ut haec sit lux & dies, illa tenebrae & nox. Atque utinam adhuc longius eas distinguere possimus. Et eodem loco paulo inferius, addit huic miraculo ferè admirabilius quiddam, scilicet lege et euangelio longissime a se inuicem segregatis, uterque maneat, inquit, intra suos limites, Lex maneat extra caelum, (& interpretatur seipsum Lutherus, & ait) hoc est, extra cor et conscientiam. E contra libertas euangelica, maneat extra terram, hoc est, extra corpus & membra ipsius. Quis unquam audiuit in rebus fidei admirabiliora portenta, uerae operationes satanae, cum omnipotentia & signis ac prodigijs mendacibus Antichristi, ut grauius loquitur & uaticinatur Apostolus de

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

aduentu illius idoli magni sedentis in loco sancto. ij.
ad Thessalon. ij.

Præterea sectarij illi negare non possunt, q̄ nul-
lum discrimen constituerunt inter legem fidei & legē
operum, q̄ priuauerunt fidem à dextra uerbo & lege fi-
dei, & à sinistra charitate, q̄ separant pœnitentiã à
remissiōe peccatorum, crucē ab euangelio. Nam sub-
lata & extincta lege, quis locus erit reliquus pœnitē-
tiæ & cruci? Martinus ipse contra seipsum in conclu-
sionibus contra Antinomos, uel inuitus fateri coactus
est, inquiens: Qui legem docendam esse negant, sim-
pliciter & reuera nullam pœnitentiã esse uolunt. Et
tamen ipse interim indifferenter & indiscriminatim
docere & dicere ausus est: Quantum cælum à terra
distat, tantum debet lex à iustificatione separari: et,
Lex non est utilis, neq̄ necessaria, neq̄ ad iustificati-
onem, neque ad ulla opera bona, multo minus ad salu-
tem. An non hoc est pœnitentiã à remissione pec-
catorum separare, imò pœnitentiã & cognitionem
sui ipsius, & per consequens agnitiōē dei penitus ex-
tinguere? Vbi uero pœnitentiã nulla est, crux & euā-
geliū nulla esse potest: ubi cognitio sui ipsius et dei nul-
la est, quæ hic charitas & dilectio dei esse posset?

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,

Deum nemo diligit, nisi qui cognouit eum: qui autē dicit, noui eum, & præcepta eius non seruat, mēdax est, & in eo ueritas non est. 1. Iohan. ij. & quemadmodum deum nemo diligit, nisi qui cognouit eum, sic deo nemo credit, nisi cognoscens deum. Hanc clarissimam euangelij lucem extinxerunt Lutherani, per eorū ænigma fidei, per tenebras euangelij, per nebulam cordis, plene solem mundi, qui est Christus, obscurantes, & uerbum fidei in tenebras: & lunā, hoc est ecclesiam, in sanguinē uertētes: & ex sponsa Christi immaculata, meretricē & peccatricē magnā constituentēs. Nam sol in occasu mundi & circa consummationē seculi obscurabitur, & luna uertetur in sanguinem, ut tandem rursus lux lunæ luceat sicuti lux solis, & lux solis septemplex ter & sicuti lux septem dierum, Esa. xxx.

Hoc igitur est nouum, inauditū, & blandiloquēs Lutheranorum dogma, quo gloriātur euangelij esse reuatum, cum nunq̄ magis fuerit sepultum, quo plene uerbum dei efficax, fides, charitas, lex fidei, patientia, crux & passio Christi penē extincta sunt. Et tamen interim Antichristum in eorum ecclesia sedere & regere confiteri detrectant, cum tot modis uerbum & abbreviatum uerbum dei corrumpāt, deprauent atq; uiolent, non solum scripturam perperam in-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

interpretantes, sed etiam male et truncatim diuidentes. Diuidunt enim, ut in Apologia confessionis Augu-
 stanæ, alijsq; plerisque multis locis uideri licet, totam
 scripturam in promissionem & legem, nulla facta in
 illa ipsa diuisione, mentione comminationum, tanq̃ ue-
 ro euangelium non prædicet comminatiões, sed solum
 uerbum promissionis & gratiæ, & non æque commi-
 nationes & dei iram. Quod cum grauiter Osiandro
 in senatoria curia Norinbergen, in præsentia Septē-
 uirorum ad doctrinam meam audiendam delegatorū
 objicerem, respondit comminatiões esse legis, non eu-
 angelij, nec debere credi, sed timeri: timorem autē ad
 legem spectare, non ad euangeliū: tanq̃ uero aliquis
 comminationes timere posset, nisi prius fidē compre-
 hendat, & ueras esse credat: nam si ueras esse non cre-
 dit, nec timet quidem. Quis enim timeret quod futu-
 rum non credit? Et cum exempli causa ad confutandā
 impiam elusionem Osiandri, Christi uulgatū dictum
 in medium producerem, quo ait: Qui crediderit, & ba-
 ptizatus fuerit, saluus erit: qui uero non crediderit,
 cōdemnabitur: & cum rogarem atq; urgerem, an hic
 secundum membrum illius dicti, in quo Christus gra-
 uissimam & seuerissimam comminationem incredulis
 addit & comminatur, credi debeat, nec ne: turpissime

d d

OSIANDRISMVS ET LVTHÉRANO
confusus Osiander, ne ullum quidem uerbum respon-
dere poterat, nisi q̄ in errore semel concepto persta-
bat, comminationes legis esse, non euangelij asserens:
tanq̄ uero euangelium solam gratiã & nullam iram,
solam promissionem & nullam comminationē, solum
cælum & nullum infernum, solam uitã & nullam mor-
tem aeternã nobis p̄ponat, promittat, & cōminetur.

Hæc erat disceptatio de comminatiõibus & de
peruersa totius sacræ scripturæ diuisione Luthera-
norum, qua comminationes ab euangelio auferunt, uer-
bi dei gratiam & Christi crucem & passionē in per-
niciosissimam licentiam carnis, cum iactura totius po-
liticæ uitæ uertentes. Nec uerum est, quod ualde im-
pudenter ad conciliandã mihi inuidiam hic fingit Osi-
ander, q̄ asseruerim confessionem & Apologiam to-
tam, ne ullo quidem uerbo comminationum dei memi-
nisse. Manifestius enim est hoc mendacium, quã a
quoquam credi possit. Quis enim hoc dicere ausus est,
cum Apologia toties cōminationum meminisse sole-
at, sed perperã & non suo loco?

Tandem in fine huius secundi capituli conflictati-
onis nostræ, insinuat me Osiander suspiciose & inui-
diose, non solum mendacij, sed etiam homicidij, & for-
tassis, ut innuere uidetur, publicæ seditiõis & belli ex-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

citandi. A quo ego crimine tam longissime absum, q̄
 ab his omnibus, quæ hactenus uerissime & efficacissi-
 me dilui & confutauit. Si iuxta canonem & regulam,
 semel mendax, semper præsumitur esse mendax: quis
 credit Osandro tot modis mendaci, et nunq̄ non men-
 titi? Si Solomonis testimonium uerum est, q̄ os quod
 mentitur, occidat animam: Osander non solum homi-
 num, sed animarum occisor & animicida erit, quin po-
 tius, cum contra uerbum dei & ueritatis, quod Chri-
 stus est, tam uirulenter, impudenter, scienter, & per-
 niciose mentiatur, Deicida & Christi Iesu crucifixor
 & occisor erit, omni Herode & Pilato crudelior et
 execrabilior, certo damnandus, nisi subito resipiscat,
 cõuertatur et uiuat, suaq̄ grauisissima, impudentissima
 & blasphema mendacia, quæ tanquã uerus ἀντιλογος,
 cõtrarius uerbo, quod germanice elegantius dicitur,
 ain rechter widerpart vnd widerwort *Wortes/ ain rei-
 derworteiger vnd widergot/ uerus ἀνταρξισος, paruus
 & particularis Antichristus, expressa imago non
 dei, sed ἑναντιος, contraria deo, genuinus germanus
 κακός ἀνὴρ, uerus Cacosander, malus ille uir, illiusq̄ ma-
 li minister defleat, & sub cruce Christi perpetuo pœ-
 nitentiam agat, ἡ μόνον πῆδον deinceps doceat, ipseq̄
 sedulo illud Marc. ix. πιστῶ κῦρις ἑσθῆ μου τῆ ἀπισία.*

d d ij

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO.
Credo domine, adiuua incredulitatem meam, oret at-
que precetur.

CAPVT III.

Osiandrismi & Lutheranismi.

Ge uero nunc ad tertium huius disputa-
tionis caput accedamus, si prius sententiam ecclesiarum de iustificatione, quã
hic extra ordinem constabilire nituntur,
refutauerimus, & quã nullibi illorũ dogma sibi con-
stet, quãquã uaria & incerta apud illos sint omnia,
ostenderimus.

Primum, uanum, nouum & antehac inauditum si-
gmentum est, quo pro suo commodo fingunt duplicem
iustificationem: Appellantes aliam effectiuam, non
ab effectu, sed à causa efficiente, quam rectius appel-
lassent efficientiuam, ut inferius latius explicabitur.
Aliam iustificationem nominant declaratiuam, quã
iuxta eorum fictionem potuissent eo modo & eadem
opera appellare probatiuam, laudatiuam & pronun-
ciatiuam, qua homines iustitiam dei obscuram & con-
trouersam, iustam probant, laudant, declarant uel p-
nunciant: tanquã uero iustitia dei uel obscura uel con-
trouersa sit, uel p-batione, uel declaratione, uel pro-